

LIITE 2

PERIAATEPÄÄTÖS
27.5.2021

**VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS KANSALLISEKSI KORRUPTIONVASTAISEKSI
STRATEGIAKSI JA TOIMENPIDEOHJELMAKSI 2021–2023**

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS KANSALLISEKSI KORRUPTIONVASTAISEKSI STRATEGIAKSI JA TOIMENPIDEOHJELMAKSI 2021–2023

Korruptionvastaisen strategian tavoitteena on:

- 1) sitouttaa julkishallinnon ja poliittiset toimijat torjumaan korruptiota tehokkaasti
- 2) edistää korruption tunnistamista ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä
- 3) pyrkiä parantamaan viranomaisten mahdollisuuksia saattaa korruptiivisesti toimineita vastuuseen teoistaan
- 4) helpottaa kansallisen korruptiotilannekuvan laatimista.

Nykytila

Korruptio on monin tavoin haitallista yksittäisille kansalaisille ja koko yhteiskunnalle. Korruptiolla on vakavia seurauksia, jotka hidastavat taloudellista kehitystä ja heikentävät demokratiaa, ihmisoikeuksien toteutumista ja kilpailukykyä. Myös oikeusvaltion uskottavuus heikkenee, jos korruptiota ei pyritä tehokkaasti ehkäisemään.

Korruptiolla tarkoitetaan vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Korruptiosta vapaita maita ei ole, tämä pätee myös Suomeen. Vaikka näkyvää, niin sanottua katutason korruptiota ei Suomessa juurikaan ilmene, tutkimukset osoittavat, että korruptiota esiintyy suomalaisen yhteiskunnan kaikilla tasoilla sekä monella alalla ja kontekstissa. Katutason korruption sijasta Suomessa esiintyy rakenteellista ja vaikeammin havaittavaa korruptiota, joka usein ilmenee elinkeinoelämän ja viranomaisten toiminnan rajapinnassa sekä osana muuta talousrikollisuutta. Suomessa esiintyvä korruptio on suurelta osin piilorikollisuutta ja viranomaisten tietoon tulee vain osa korruptiivisista rikoksista. Korruption liittyvät tilastotiedot ovat puutteellisia, ja tutkimusta korruptiosta on tehty verrattain vähän. Korruption keskeisinä riskialueina pidetään rakennusala, julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa sekä puolue- ja vaalirahoitusta. Keskeisiä korruptiolle alttiita alueita ovat myös ulkomaankauppa ja urheilu. Korruptio esiintyy usein oikeudettomien etuuksien antamisena ja ottamisena, eturistiriitoina ja suosimisena. Se ilmenee myös epäeettisenä päätösten valmisteluna muodollisten päätöksentekorakenteiden ulkopuolella.

Korruptiontorjunnan ja ennaltaehkäisyn tärkeys nostetaan esiin monissa kansainvälisissä sopimuksissa, suosituksissa, ohjeissa sekä muissa julkaisuissa. Korruptionvastaisen työn suunnitelmallisuuden ja määrätietoisuuden tärkeyttä korostetaan monessa yhteydessä. Muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien (YK) korruption vastaisen yleissopimuksen (UNCAC) 5 artikla edellyttää, että sopimuksen osapuolten tulee kehittää ja toteuttaa tai ylläpitää tehokkaita yhteen sovitettuja korruptionvastaisia käytäntöjä ja menettelytapoja. Korruption torjunta on yksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteista (Sustainable Development Goals), joita Suomi oli mukana hyväksymässä syyskuussa 2015. Tämä merkitsee sitä, että Suomelta odotetaan toimenpiteitä kaiken tyyppisen korruption vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tämän lisäksi Suomi on sitoutunut OECD:n, Euroopan neuvoston ja Euroopan unionin korruption vastaiseen työhön osana kansainvälistä korruption vastaista yhteistyötä.

Yleistä

Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti marraskuussa 2019 käynnistää korruption vastaisen strategian jatkovalmistelun. Strategian lyhyen aikavälin tavoitteena on korruption torjunnan ja ennalta ehkäisemisen tehostaminen. Strategian visiona ja pitkän aikavälin tavoitteena taas on yhteiskunta, jossa korruptiolla ei ole menestymisen mahdollisuuksia eikä piilossa pysymisen edellytyksiä.

Strategialla tulee olemaan korruptiota ennaltaehkäisevä vaikutus ja sillä vahvistetaan eettisesti hyviä käytänteitä julkisessa hallinnossa ja yrityksissä. Strategialla ja sitä koskevalla toimenpideohjelmalla torjutaan ja ennaltaehkäistään lisäksi korruptiota julkisten hankintojen yhteydessä ja lisätään hankintojen avoimuutta, mikä puolestaan edistää tervettä kilpailua. Strategialla on myös poliittisen päätöksenteon avoimuutta ja uskottavuutta parantava vaikutus.

Korruptionvastaisella strategialla tuetaan hallitusohjelman kirjausten mukaisesti kestävän kehityksen tavoitteiden kuten oikeusvaltion ja hyvän hallinnon vahvistamiseen sekä korruption ja lahjonnan vähentämiseen tähtäävien tavoitteiden toimeenpanoa. Strategian toimenpideohjelman mukaisia toimenpiteitä voidaan toimeenpanna erillisinä hankkeina tai osana muita valtioneuvoston strategioita kuten esimerkiksi osana Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmaa.

Strategia on linjassa YK:n, OECD:n, Euroopan neuvoston ja EU:n Suomelle osoitettujen korruption vastaisen työn tehostamiseen liittyvien suositusten sekä YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) tavoitteiden kanssa.

Strategian keskeiset korruptiontorjunnan kehittämisosat-alueet

Vaikka korruptionvastaista työtä on viime vuosina tehostettu, hallituksen näkemyksen mukaan korruptiontorjuntaan tulee kansallisella tasolla panostaa suunnitelmallisen ja kokonaisvaltaisen työskentelyn kautta. Oikeusministeriön 23.4.2020 asettama valmistelu- ja ohjausryhmä on valmistellut

Suomelle luonnoksen korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi korruptiontorjuntaan ja ennaltaehkäisyyn tähtäävien toimien tehostamiseksi. Korruptionvastainen yhteistyöverkosto aloitti jo vuonna 2015 korruptionvastaisen strategian valmistelun. Valmistelu- ja ohjausryhmä on hyödyntänyt strategian ja toimenpideohjelman valmistelussa korruptionvastaisen yhteistyöverkoston laatimaa strategialuonnosta (2017).

Jäljempänä mainittuihin kehittämisosa-alueisiin sisältyy läpileikkaavasti Suomen aktiivinen osallistuminen kansainväliseen korruption vastaiseen työhön mukaan lukien rajat ylittävän rikollisuuden torjunta sekä kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toimeenpano kansallisesti ja osana Suomen ulkosuhteita.

Keskeiset korruptiontorjunnan kehittämisosa-alueet ovat:

1. **Korruptiontorjunnan ja ennaltaehkäisyn viranomaisrakenteiden vahvistaminen ja selkeyttäminen sekä toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen**
Korruption vastaisen työn rakenteita Suomessa vahvistetaan ja selkeytetään ja luodaan selkeät vastuusuhteet. Kehitetään poikkihallinnollisessa yhteistyössä keinoja korruption vastaisen työn vaikuttavuuden parantamiseksi ja strategian toimeenpanemiseksi.
2. **Korruptiotietoisuuden lisääminen**
Korruptiotietoisuuden lisäämiseksi järjestetään koulutusta eri kohderyhmille sekä päivitetään ja hyödynnetään aktiivisesti oikeusministeriön korruptiontorjunta.fi verkkosivustoa sekä erilaisia muita tietolähteitä. Varmistetaan että viranomaisilla on sekä riittävä tietoisuus korruptiosta että tarvittava osaaminen torjua korruptiota. Eri kohderyhmille kuten virkamiehille (valtio ja kunnat), yrityksille ja korruption riskisektoreille laaditaan korruption torjuntaan ja ehkäisyyn liittyvää materiaalia.
3. **Läpinäkyvyyden lisääminen**
Edistetään hallitusohjelman mukaisesti läpinäkyvyyttä kaikessa päätöksenteossa. Erityisesti edistetään viranomaistoiminnan ja poliittisen toiminnan läpinäkyvyyttä. Selvitetään ja toteutetaan toimenpiteitä sidonnaisuuksien ja eturistiriitatilanteiden tunnistamisen ja valvonnan tehostamiseksi muun muassa avoimuusrekisterin ja avoimen datan laajemmalla käytöllä. Samalla etsitään ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla lisätään läpinäkyvyyttä muun muassa julkisomisteisten yhtiöiden taloudellisesta toiminnasta ja päätöksenteon perusteista esimerkiksi parantamalla asiakirjajulkisuutta ja päätöksenteon avoimuutta.
4. **Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen**
Korruption paljastamisen tehostaminen edellyttää keskeisten viranomaisten osalta nykyistä parempia toimintaedellytyksiä. Korruptiotapausten paljastumisen

edistämiseksi parannetaan korruptiontorjunnan kannalta keskeisten viranomaisten tiedonsaantimahdollisuuksia ja edistetään ilmoitusmahdollisuuksia. Muun muassa EU:n ilmoittajansuojeludirektiivi edellyttää laaja-alaista tietoisuuden lisäämistä sekä mahdollisesti viranomaisrakenteiden uudelleenorganisointia luottamuksellisen ilmoituskanavan perustamista varten. Korruptiotietoisuuden lisääminen kytkeytyy olennaisesti tapausten paljastumisen edistämiseen.

5. Korruption torjuntaan liittyvän lainsäädännön toimivuuden selvittäminen ja kehittäminen

Korruption torjuntaan liittyvän lainsäädännön toimivuuden arvioimiseksi ja kehittämiseksi selvitetään muun muassa rikosprosessin toimivuutta lahjusrikoksissa. Tavoitteena on selvittää mahdolliset ongelmat tapausten tunnistamisessa ja rikosprosessissa sekä arvioida ja toimeenpanna korruption torjunnan kannalta muita keskeisiä toimia.

6. Korruptioon ja sen torjuntaan liittyvän tutkimuksen edistäminen

Ajantasaisen tiedon lisäämiseksi edistetään korruptioon liittyvää tutkimusta. Maassamme esiintyvistä korruptiosta tiedetään edelleen vain vähän. Korruptiivinen toiminta tapahtuu useimmiten julkisuudelta piilossa ja korruptioepäilyistä tehdään vuosittain vain joitakin rikos- ja muun tyyppisiä ilmoituksia. Harva korruptiotapaus tulee viranomaisten tai kansalaisten tietoon.

Tavoitteiden saavuttamiseksi strategian toimenpideohjelma sisältää aikataulutettuja toimenpiteitä, joiden toimeenpanoa ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Strategia ja toimenpideohjelma on valmisteltu oikeusministeriön johdolla toimivassa valmistelu- ja ohjausryhmässä ja esitelty oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmälle. Oikeusministeriön asettaman valmistelu- ja ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja koordinoida strategian ja sitä koskevan toimenpideohjelman täytäntöönpanoa sekä raportoida toimenpiteiden etenemisestä oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmälle.

Korruptionvastaisen strategian toimenpideohjelma vuosille 2021-2023

Kukin viranomainen toteuttaa aiottuja toimenpiteitä omalla toimialallaan itseään koskevien säädösten puitteissa.

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
1. Korruption torjunnan ja ennaltaehkäisyn viranomaisrakenteiden vahvistaminen ja selkeyttäminen sekä toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen					
1.1.1. Koordinaatiota ja yhteistyötä tehostetaan	Perustetaan operatiivinen viranomaisyhteistyöryhmä korruption torjunnan tehostamiseksi ja viranomaisten välisen operatiivisen yhteistyön parantamiseksi.	VKST, KRP / HPL, KKV, VERO, Rahanpesun selvittelykeskus, Tulli	2021	Tehdään virkatyönä	Työryhmä perustettu (kyllä/ei) Tulosten raportointi.
	Ministeriöt nimeävät korruption torjunnan ja ennaltaehkäisyn yhteyshenkilöitä, jotka pitävät korruption torjuntaa esillä oman organisaationsa sisällä, seuraavat strategian täytäntöönpanoa ja raportoivat siitä oikeusministeriölle, joka tukee ministeriöiden korruptionvastaista työtä.	Ministeriöt	2021	Tehdään virkatyönä	Yhteyshenkilöt nimetty ministeriöissä (lkm) Toiminta käynnistynyt (kyllä/ei)
1.1.2. Korruptio-rikollisuuden paljastaminen ja tutkinnan tukeminen	Nykyisiä viranomaisrakenteita ja resursseja hyödyttämällä vahvistetaan keskusrikospoliisin korruptionvastaista toimintaa, joka keskittyy korruptiorikosten paljastamiseen ja tutkinnan tukemiseen. Toiminto vastaa: – operatiivisen vihje-, tiedustelu- ja ilmiötiedon sekä muiden	SM, POHA, KRP	2021	Tehdään virkatyönä	Keskusrikospoliisin korruptionvastaista toimintaa vahvistettu. (kyllä/ei). Tulosten raportointi.

	<p>korruption liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta, analysoinnista ja esitutkintaan saattamisesta valtakunnallisesti,</p> <ul style="list-style-type: none"> – hyvien käytänteiden jakamisesta sekä viestinnästä ennalta estävyyden aikaansaamiseksi – poliisin operatiivisen korruptiotilannekuvan ylläpitämisestä, – viranomaisilta tulevien tutkintapyyntöjen, vihjeiden ja muun tiedon vastaanottamisesta, analysoinnista ja esitutkintaan saattamisesta valtakunnallisesti, – poliisin valtakunnallisen yhdyshenkilöverkoston toiminnasta, – kansallisen ja kansainvälisen viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön ja tiedonvaihdon kehittämisestä yhdessä POHA:n ja muiden poliisilaitosten kanssa. 				
1.1.3. Esitutkintaviranomaisten korruptionvastaisen toiminnan kehittäminen	Poliisi, Rajavartiolaitos ja Tulli kehittävät korruption vastaiset strategiat / toimintapolitiikat, joista viestitään suurelle yleisölle (GRECO 5, kohta 129)	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkatyönä	Strategia/ toimintapolitiikka laadittu (kyllä/ei)

	i) Laaditaan poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille integriteetin ja korruptiontorjunnan näkökulmasta asianmukaista menettelyä koskevat säännöt / -vaatimukset, jotka saatetaan yleisön helposti saataville; ii) täydentää näitä sääntöjä / vaatimuksia käytännön täytäntöönpanotoimilla, etenkin luottamuksellisella neuvonnalla sekä erityisellä, pakollisella perehdyttämällä ja täydennyskoulutuksella. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä eettiseen johtamiskoulutukseen (GRECO 5, kohta 132)	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkatyönä	Menettelysäännöt laadittu ja julkaistu (kyllä/ei)
	Varmistetaan, että poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin rekrytoinneissa ja uralla etenemisprosesseissa i) käytetään asianmukaisia tarkastuksia ja valvontaa, joilla estetään yksittäisen henkilön asiaton vaikuttaminen prosessiin, ja ii) järjestelmään rakennetaan sisäiset valitus-/sovittelumekanismit (GRECO 5, kohta 140)	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkatyönä	Raportointi toimenpiteiden toteuttamisesta. (kyllä/ei)
	Kehitetään toimiva järjestelmä poliisin sivutoimilupia varten ja järjestetään tähän järjestelmään tehokas seuranta (GRECO 5, kohta 151)	POHA	2022	Tehdään virkatyönä	Järjestelmä kehitetty (kyllä/ei)

	Poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille kehitetään ohjausta niistä vaatimuksista ja menettelyistä, joita virkamiesten on noudatettava muodostaessaan sidonnaisuuksia tai ottaessaan vastaan sivutoimia ja neuvotellessaan tulevasta työsuhteesta, johon siirtyvät lakattuaan työskentelemästä poliisin, Rajavartiolaitoksen tai Tullin organisaatioissa (GRECO 5, kohta 152)	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä	Ohjausta järjestetty (kyllä/ei)
	i) Poliisin riskienhallintaa tehostetaan edelleen laatimalla suunnitelma tiedonkeruusta korruption ehkäisemiseksi; ja ii) mahdollistetaan nykyistä tiukempi sisäinen valvonta säännöllisten ristiintarkistusten ja rekisterien tarkastusten avulla (GRECO 5, kohta 163);	POHA	2022	Tehdään virkатыönä	Suunnitelma laadittu ja valvontaa tehostettu (kyllä/ei)
	i) Poliisi, raja- ja tulliviranomaiset veloitetaan ilmoittamaan korruptiosta ja että ii) ilmiantajien suojelua tehostetaan tältä osin (GRECO 5, kohta 168);	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä	Säädetty ilmoitusvelvollisuudesta ja ilmoittajan suojelua tehostettu (kyllä/ei)
	Järjestetään erityistä ohjausta ja koulutusta ilmoittajan suojelemisesta kaikilla hierarkiatasoilla poliisissa, Rajavartiolaitoksessa ja Tullissa (GRECO 5, kohta 169).	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä	Järjestetty ohjausta ja koulutusta (kyllä/ei)

1.1.4. Edistetään toimia, joilla pyritään varmistamaan, että rikosprosessiketjussa toimivilla viranomaisilla on riittävät keinot torjua korruptiota	Varmistetaan, että myös syyttäjälaitoksen suunnitteilla olevan rakenneuudistuksen jälkeen ulkomaista lahjontaa koskevat jutut ohjataan syyttäjille, joilla on riittävä erityisosaaminen ja kokemus aiheesta. (OECD 4, 2a)	VKST	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Raportointi
	Varmistetaan, että keskusrikospoliisin (KRP) ulkomaisen lahjonnan torjuntaan suunnatut resurssit pidetään nykyisellä tasolla ja että Syyttäjälaitoksen resurssit ovat riittävät, jotta syyttäjät voivat jatkossakin osallistua ulkomaisten lahjontatapausten tutkintaan jo aikaisessa vaiheessa. (OECD 4, 2b)	POHA, KRP, VKST	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Raportointi (kyllä/ei)
	Varmistetaan, että ulkomaista lahjontaa koskevia tapauksia käsittelevillä tuomioistuimilla ja tuomareilla on erityisosaamista ja kokemusta tällaisten juttujen hoitamisesta. (OECD 4, 2c)	TIV	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Raportointi (kyllä/ei)
	Laaditaan rikostutkijoille, syyttäjille ja tuomareille (joko yhdessä tai erikseen) tarkoitettua yksityiskohtaista, kirjallista materiaalia siitä, mitä ulkomaisen lahjontarikoksen tunnusmerkistön täyttymiseksi vaaditaan yleissopimuksen 1 artiklan mukaan. (mm. OECD 4, 3a)	OM, TIV, VKST, POHA	2022	Tehdään virkatyönä hyödyntäen todisteluvaatimusanalyysiä koskevan VN TEAS- hankkeen tuloksia	Laadittu (kyllä/ei)

	Käytetään edellä suosituksessa 3a määriteltyjä tietoja pohjana, kun suunnitellaan kattavaa koulutusta rikostutkijoille, syyttäjille ja tuomareille ulkomaisen lahjontarikoksen määritelmän soveltamisesta. (OECD 4, 3b)	OM, POHA, VKST, TIV	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Koulutusta järjestetty (kyllä/ei)
	Rohkaistaan syyttäjiä hyödyntämään täysimääräisesti mahdollisuutta vaatia liiketoimintakieltoja ulkomaisissa lahjontatapauksissa. (OECD 4, 4a)	VKST	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Raportointi (kyllä/ei)
Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2. Korruptiotietoisuuden lisääminen					
1. 2.1. Yleinen korruptiotietoisuus					
2.1.1. Kansalaiset tietävät, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja ymmärtävät sen haitallisuuden	Pidetään yllä ja päivitetään kansallista korruptiontorjunnan verkkosivustoa (www.korruptiontorjunta.fi), jonka kautta kansalaiset, yritykset ja viranomaiset saavat puolueetonta, tosiasiapohjaista tietoa korruptiosta ja ilmoituskäytännöistä.	OM ja korruptionvastainen yhteistyöverkosto sekä ministeriöiden yhteyshenkilöt	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Sivustoa päivitetään ja se on aktiivisessa käytössä (kyllä/ei) Kävijämäärät 2020, 2021, 2022, 2023
	Korruptionvastaisista toimista viestitään aktiivisesti virastojen/toimijoiden verkkosivuilla, uutiskirjeissä ja mediassa	OM ja korruptionvastainen yhteistyöverkosto	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Tiedotettu aktiivisesti (kyllä/ei)

		Virastojen korruptioyhteyshenkil öt			
	Järjestetään koulutuksia ja laaditaan korruption torjuntaan ja ennaltaehkäisyyn liittyvää materiaalia opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla.	OKM	2021-2023	Tehdään virkатыönä	Koulutukset järjestetty (kyllä/ei)
	Korruption torjunnan tärkeyttä pidetään esillä erilaisissa yleisötapahtumissa ja korruptionvastaisen päivän yhteydessä järjestetään korruptiotietoisuuden lisäämiseen tähtääviä tapahtumia.	OM, yhteistyö- verkosto ja sidosryhmät	Vuosittain / 9.12.	Tehdään virkатыönä	Jokavuotiset tapahtumat (kyllä/ei)
2.1.2. Median edustajien tietoisuutta pyritään lisäämään korruptiosta ja sen torjunnasta	Viranomaisten ja median keskinäistä vuorovaikutusta pyritään kehittämään uusilla yhteistyömuodoilla.	OM ja korruptionvastainen yhteistyöverkosto	2021-2023	Tehdään virkатыönä	Uusia yhteistyömuotoja kehitetty (kyllä/ei).
2.1.3. Ulkomailla tapahtuvaa lahjontaa koskevan tietoisuuden lisääminen	Lisätään tietoisuutta olemassa olevasta ohjeistuksesta (mm. OECD ohjeistukset) ja siitä, miten ulkomailla tapahtuvaa lahjontaa yksityissektorilla voidaan torjua, muun muassa niillä sektoreilla, joilla riskit ovat suuria, kuten puolustusteollisuudessa, ja valtio-omisteisissa yhtiöissä, pk-yrityksissä sekä näiden lisäksi lainopillisen neuvonnan, kirjanpidon ja	OM, TEM, VM, PLM ja sidosryhmät	2021-2023	Tehdään virkатыönä	Lisätty tietoisuutta (kyllä/ei)

	tilintarkastuksen ammattilaisten piirissä. OECD suositus 3, 5 c				
2.1.4. Kehitetään ja ylläpidetään kansallista korruption tilannekuvaa	Suunnitellaan seurantamenetelmä ja laaditaan joka toinen vuosi korruptiotilannekatsaus.	OM, Polamk	2022-2023	Edellyttää lisärahoitusta, jota haettu ISF rahastosta	Seurantamenetelmä laadittu ja raportti julkaistu (kyllä/ei)
2.2. Korruptiotietoisuus ja korruption torjunnan osaamisen kehittäminen julkisella sektorilla					
2.2.1. Lisätään valtion, kuntien ja aluehallinnon virkamiesten, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden tietoisuutta korruption ilmenemismuodoista ja sen haitallisuudesta sekä keinoista torjua korruptiota.	Laaditaan ja jalkautetaan valtion ja kuntien viranomaisille sekä paikallis- ja aluetason toimijoille kuten julkisomisteisille yhtiöille eettiset ohjeet korruption torjumiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.	VM ja OM yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa	2021-2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta. Tehdään muutoin virkatyönä	Ohjeet laadittu ja jalkautettu (kyllä/ei)
	Valtakunnallisen korruptiontorjunta.fi-sivun alaisuuteen laaditaan korruptio- ja etiikka-aiheinen virkamiehille suunnattu internet-sivusto. Siihen sisällytetään korruptioaiheinen verkkopohjainen koulutus, joka pyritään sisällyttämään osaksi virkamiesten perehdytysprosessia.	OM, VM ja VNK	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Alasivusto laadittu (kyllä/ei). Verkkopohjainen koulutus laadittu ja otettu käyttöön (kyllä /ei). Jalkautettu hyödyntäen e-oppivaa (kyllä/ei)

					Koulutus viety osaksi perehdytysprosessia (kyllä/ei)
	Järjestetään temaattisia korruptioriskejä koskevia koulutuksia rekrytointeja, kaavoitusta, hankintoja ja rakennusurakoita ja valtion avustuksia käsitteleville virkamiehille sekä sisäisille tarkastajille ja luottamushenkilöille.	OM ja muut ministeriöt Toteutetaan osana harmaan talouden torjuntaohjelmaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	2021-2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta Tehdään muutoin virkатыönä	Koulutukset järjestetty (kyllä/ei) Koulutusten osallistujille kysely seminaarin hyödyllisyydestä tehty (kyllä/ei)
2.2.2. Korruptionvastaiseen työhön osallistuvilla virkamiehillä ja luottamushenkilöillä on korruption torjunnassa, ennaltaehkäisyssä ja tutkinnassa tarvittava osaaminen.	Järjestetään erikoissyyttäjille, poliiseille ja tuomareille sekä rahanpesun selvittelykeskuksen henkilökunnalle suunnattuja erillisiä ja tarpeen mukaan yhteisiä korruptioaiheisia koulutuksia.	Polamk, VKST, OM, KKV, KRP, TIV	2021-2023	Tehdään virkатыönä	Koulutukset toteutettu (kyllä/ei) Koulutettujen määrä Palaute
	Poliisi- ja syyttäjä- organisaatioille järjestetään koulutusta korruption liittyvän rikoksen tuottaman hyödyn takaisin saamisesta. (OECD 4, 5b)	VKST, POHA, KRP, Polamk	2021-2023	Tehdään virkатыönä	Koulutukset toteutettu (kyllä/ei) Koulutettujen määrä Palaute
2.3. Korruptiotietoisuus poliittisessa toiminnassa					

2.3.1. Poliittisten toimijoiden korruptiotietoisuuden lisääminen	Poliittisille puolueille, uusille kansanedustajille ja muille poliittisille edustajille tarjotaan materiaalia korruptiosta ja sen ilmenemismuodoista.	Eduskunta, OM	2022-2023	Tehdään virkatyönä	Materiaali laadittu ja jaettu (kyllä/ei).
2.3.2. Ministereiden ja keskushallinnon ylempien virkamiesten korruptiotietoisuuden lisääminen	Selvitetään ja toimeenpannaan tarvittavia toimenpiteitä (esim. menettelysäännöt, koulutus, ohjaus ja neuvonanto, valvonta- ja sanktiomekanismit), joilla ministereiden ja keskushallinnon ylempien virkamiesten korruptiotietoisuutta pystytään lisäämään. (GRECO, kohta 46, 48 ja 65);	VNK: ministerit VM: ylimmät virkamiehet VM ja VNK: poliittiset valtiosihteerit ja erityisavustajat (työryhmä)	2021-2022	Tehdään virkatyönä	Selvitetty ja toimeenpantu (kyllä/ei)
	Säädetään menettelyistä, joilla eturistiriitatilanteita voidaan ehkäistä ja välttää valtioneuvoston jäsenen siirtyessä toisiin tehtäviin.	VNK	2021-2022	Tehdään virkatyönä	Sääntely voimassa (kyllä/ei)
2.4. Korruptiotietoisuus yksityisellä sektorilla					
2.4.1. Lisätään valtio-omisteisten yritysten työntekijöiden tietoisuutta korruptiosta ja korruption torjunnasta	Valtio-omisteiset yritykset laativat korruption vastaisen toimintaohjelman ja jalkauttavat sen OECD:n ohjeiden mukaisesti.	VNK (omistajaohjaus-osasto)	2022	Tehdään virkatyönä	Valtio-omisteisilla yrityksillä on korruption vastainen toimintaohjelma (%). Jalkauttaminen toteutettu (kyllä/ei)

2.4.2. Lisätään kansainvälistä kauppaa harjoittavien yritysten tietoisuutta korrumpiosta ja korrruption torjunnasta	Järjestetään kansainvälistä kauppaa tekeville yrityksille suunnattuja vastuullisen liiketoiminnan keskustelutilaisuuksia, joihin sisällytetään osio korrumpiosta kansainvälisissä liikesuhteissa, sen seurauksista ja ehkäisykeinoista sekä laaditaan/kootaan ohjemateriaaleja aiheesta. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia rakenteita ja kanavia	TEM, UM, OM (yhteistyössä Business Finlandin, ja keskeisten elinkeinonelämän etujärjestöjen, yritysten ja muiden relevanttien tahojen kanssa)	2021-2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta Tehdään muutoin virkatyönä ja yhteistyössä muiden keskeisten tahojen kanssa	Seminaari järjestetty (kyllä/ei) Koulutustilaisuuksien osallistuneille kysely seminaarin hyödyllisyydestä: edellytykset hahmottaa paremmin korrupioilmiötä (kyllä/ei)
2.4.3. Pk-yritysten tietoisuutta lisätään korrumpiosta ja sen torjunnasta	Jatketaan TEM:n laatiman pk-yrityksille suunnatun korrupiotorjuntaoppaan markkinointia yhdessä sidosryhmien kanssa sekä osallistutaan pk-yrityksille suunnattujen koulutuksien ja seminaarien suunnitteluun ja toteuttamiseen	OM, TEM ja sidosryhmät	2021-2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta Muutoin tehdään virkatyönä ja yhteistyössä muiden keskeisten tahojen kanssa.	Tietoisuutta lisätty (kyllä/ei)

2.4.4. Kehitysyhteistyörahoitusta saavat yritykset ja muut yksityiset toimijat tietävät, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja ymmärtävät korruption haitallisuuden	Kehitysyhteistyörahoitusta (UM/Finnfund, jne.) saaville yrityksille ja muille yksityisille toimijoille järjestetään koulutusta vastuullisen liiketoiminnan käytännöistä, hyvästä hallinnosta ja valtionavustusten käyttämiseen liittyvistä säädöksistä, ehdoista, rajoituksista ja periaatteista mukaan lukien osuus korruption haitoista, seuraamuksista ja ehkäisykeinoista. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia rakenteita, kanavia ja mekanismeja.	UM / Finnpartnership, yritykset	vuosittain	Tehdään virkatyönä	Koulutus järjestetty (kyllä/ei) Koulutukseen osallistujille kysely seminaarin hyödyllisyydestä (kyllä/ei)
2.4.5. Rakennusalaalla toimivien yritysten työntekijät tietävät, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja ymmärtävät sen haitallisuuden	Järjestetään rakennusalaalla toimiville yrityksille suunnattuja seminaareja, joiden aiheena on korruptio ja kartellit, korruption haitallisuus ja seuraamukset, lisäksi esitellään keinoja korruption ehkäisyyn	OM, YM, KKV, poliisi, Verohallinto ja sidosryhmät	2021-2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta Tehdään muutoin virkatyönä ja yhteistyössä muiden keskeisten tahojen kanssa	Seminaarit järjestetty (kyllä/ei) Seminaarien osallistujille kysely seminaarin hyödyllisyydestä (kyllä/ei)

2.4.6. Rahanpesulain mukaiset ilmoitusvelvolliset ja huolehtimisvelvolliset ymmärtävät mitä korruptiolla tarkoitetaan ja tunnistavat korruption eri ilmenemismuotoja	Järjestetään rahanpesulain mukaisille ilmoitusvelvollisille ja muille ilmoituksia tekeville tahoille koulutusta korruption tunnistamisen tehostamiseksi	KRP, AVI:t, OM, Polamk	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Koulutus järjestetty (kyllä/ei)
2.4.7. Merkittäviä valtionavustuksia saavien tahojen tietoisuutta korruptiosta pyritään lisäämään	Lisätään korruption torjunnan tietoisuutta siten, että valtionavustuksia saavat tahot tuntevat hyvän hallinnon periaatteet ja avustusten käyttämiseen liittyvät tarvittavat prosessit ja lainsäädännön.	Ministeriöt	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Tietoisuutta lisätty (kyllä/ei)
2.4.8. Liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustusharkinnassa arvioidaan, miten järjestöt toteuttavat hyvän hallinnon periaatteita toiminnassaan	Lisätään liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustusten myöntämiskriteereihin hyvän hallinnon kokonaisuus joka sisältää urheilukilpailujen manipuloinnin (match fixing) vastaiset toimet.	OKM	2021	Tehdään virkatyönä	Kriteerit otettu huomioon valtionavustusharkinnassa (kyllä/ei)
Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päivastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
3. Läpinäkyvyyden lisääminen					

3.1. Läpinäkyvyyden lisääminen viranomaistoiminnassa					
3.1.1. Hallitusohjelman mukaisesti lisätään päätöksenteon avoimuutta	Selvitetään ja arvioidaan julkisuusperiaatteen asianmukaisen toteutumisen ja toteuttamisen ongelmakohtia ja niihin vaikuttavia toimia.	OM	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Selvitetty (kyllä/ei) Tavoitteet saavutettu (kyllä/ei)
3.1.2. Selvitetään keinoja, joilla ylempiä virkanimitysprosesseja voitaisiin tehdä entistä läpinäkyvimmiiksi	Arvioidaan ylimmän virkamiesjohdon virkanimitysperusteita sekä tarkastellaan virkakausien pituutta osana nimitystoimivaltaa ja tarvittaessa päivitetään ohjeistusta. Lisäksi tehdään selvitys virkamieslaissa säädetyn valituskiellon toimivuudesta.	VM	2021	Tehdään virkatyönä	Selvitetty (kyllä/ei)
3.1.3. Rajoitetaan ja estetään ennalta tilanteita, joissa valtion virkamiehen siirtyessä pois valtionhallinnosta salassa pidettävää tai julkisuutta muuten rajoittavien säännösten suojaamaa tietoa ja siihen liittyvää tietämystä käytettäisiin uudessa palvelussuhteessa tai toiminnassa omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi.	Erityisen arkaluontoista tai merkittävää taloudellista arvoa omaavia tietoja käsittelevien virkamiesten kanssa laaditaan karenssisopimus, jonka perusteella on mahdollista asettaa karenssiaika ennen siirtymistä uuden työnantajan palvelukseen (katso GRECO 5, kohta 82). Selvitetään mahdollisuuksia ulottaa sama käytäntö myös (maa-) kuntien viranhaltioihin.	VM	2022-2023	Tehdään virkatyönä	Karenssisopimuksia laaditaan ja niihin sisällytetään tietoa mahdollisesta karenssiajasta (kyllä/ei) Selvitys tehty (kyllä/ei)
3.2. Läpinäkyvyyden lisääminen poliittisessa toiminnassa					
3.2.1. Parannetaan päätöksenteon läpinäkyvyyttä	Valmistellaan ja otetaan käyttöön avoimuusrekisteri (lobbausrekisteri)	Lainsäädäntöehdotus valmistellaan	2020-2023	Valtioneuvoston asettama	Hallituksen esitys annettu (kyllä/ei)

		parlamentaarisesti, toimeenpano toteutetaan oikeusministeriön ja rekisteriviranomaisen yhteistyönä.		parlamentaarisesti ohjattu hanke, joka toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	
	Avoimuusrekisteriä koskevan valmistelun yhteydessä huolehditaan siitä, että laadittava hyvä edunvalvontapa sisältää ohjeistusta avoimuuden lisäämiseksi ja eturistiriitatilanteiden torjumiseksi.	Lainsäädäntöehdotus valmistellaan parlamentaarisesti, toimeenpano toteutetaan oikeusministeriön ja rekisteriviranomaisen yhteistyönä.	2021-2023	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke, joka toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Ohjeistus laadittu (kyllä/ei)
3.2.2. Lisätään ylempien virkamiesten, ministereiden ja erityisavustajien sidonnaisuuksia koskevaa avoimuutta	Kaikkien ylimpien johtohenkilöiden osalta (ministereiden erityisavustajat mukaan lukien) i) standardisoidaan ja täsmennetään sidonnaisuusilmoituksia koskevien vaatimusten sisältö ja ajankohta; sekä ii) harkitaan mahdollisuutta laajentaa ilmoitusten alaa siten, että niissä annetaan tiedot tietyn kynnyksarvon ylittävistä lahjoista, taloudellisista intresseistä, sivutoimista sekä puolison ja huollettavien perheenjäsenten veloista (jolloin näitä lähisukulaisten tietoja ei välttämättä tarvitse julkistaa) (GRECO 5 kohta 95); lisäksi selvitetään sidonnaisuustietojen tuomista avoimuusrekisterin yhteyteen.	VNK: ministerit VM: ylimmät virkamiehet VM, VNK : erityisavustajat	2021-2022	Tehdään virkatyönä	Toteutettu (kyllä/ei)

	Otetaan käyttöön valtioneuvoston lahjarekisteri, johon viedään tiedot ministereiden vastaanottamista lahjoista.	VNK	2021	Tehdään virkatyönä	Otettu käyttöön (kyllä/ei)
3.3. Läpinäkyvyyden lisääminen julkisissa hankinnoissa					
3.3.1. Hankintaprosessia tehdään läpinäkyvämmäksi ja tervettä kilpailua edistetään	Selvitetään keinoja, joilla edistetään tiedonsaantia suoraan hankinnoista.	TEM, KKV	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Selvitys ja kehittämissuositukset ovat tehty ja mahdollisuuksien mukaan toteutettu. (kyllä/ei)
	Selvitetään keinoja, joilla ennaltaehkäistään tehokkaasti osakeyhtiömuotoisissa hankintayksiköissä intressiristiriitilanteita ja sidonnaisuuksia päätöksenteossa.	VM, TEM	2021-2022	Tehdään virkatyönä	Selvitetty (kyllä/ei)
	Selvitetään keinoja ja parannetaan hankintayksiköiden tiedonsaantia hankintojen yhteydessä.	VM, OM, TEM	2021	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 3.1 hankkeelta Tehdään muutoin virkatyönä	Selvitetty keinoja ja parannettu tiedonsaantia (kyllä/ei)

	Selvitetään mahdollisuuksia edellyttää sidonnaisuusilmoituksia hankintojen valmisteluun osallistuvilta henkilöiltä tai muita keinoja, joilla eturistiriitatilanteita ehkäistään.	VM	2020-2022	Tehdään virkatyönä	Selvitys tehty (kyllä/ei)
3.4. Läpinäkyvyyden edistäminen yritystoiminnassa					
3.4.1. Toimijoilla on mahdollisimman paljon tietoa yritysten velvoitteiden hoitamisesta	Selvitetään edellytykset julkiselle palvelulle, josta kansalaiset, yritykset ja viranomaiset voivat luotettavasti ja kustannustehokkaasti tarkistaa, että yritykset täyttävät työnantajina ja sopimusosapuolina lakisääteiset velvoitteensa. Julkisen palvelun toteuttaminen edellyttää velvoitteidenhoitotodistukseen sisältyvien yrityksen velvoitteiden hoitoa kuvaavien tietojen säätämistä julkisiksi tiedoiksi.	VM/Verohallinto Toteutetaan osana harmaan talouden torjuntaohjelmaa	2021-2022	Resursointi harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman määrärahasta	Selvitys tehty (kyllä/ei) Velvoitteidenhoitotodistukset säädetään julkisiksi (kyllä/ei)
3.4.2 Julkisosusteisten yhtiöiden läpinäkyvyyttä lisätään	Hallitusohjelman mukaisesti arvioidaan julkisuuslain soveltamisalan laajentamista koskemaan julkisen sektorin omistamia tai määräysvallassa olevia oikeushenkilöitä. Arvioinnissa otetaan huomioon ratkaisuvaihtoehtojen markkinavaikutukset ja vaikutukset yritysten kilpailuasemaan.	OM	2021-2023	Tehdään virkatyönä.	Arvio ja mahdolliset muutokset tehty (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
4. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen					
<i>4.1. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen vaali- ja puoluerahoituksessa</i>					
4.1.1. Edellytyksiä havaita vaali- ja puoluerahoituksen yhteyksiä korruptioon parannetaan	Selvitetään keinoja, joiden avulla poliittisten paikallisjärjestöjen saaman vaalirahoituksen avoimuutta voitaisiin edelleen lisätä nykyisestä.	Selvitetään parlamentaarisesti	2020-2022	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke	Selvitetty (kyllä/ei)
	Selvitetään tarvetta lainsäädäntömuutokselle, jolla lisättäisiin VTV:lle oikeus saada maksutta tarvittaessa kolmansilta osapuolilta valvonta tai tarkastustehtävän hoitamiseksi välttämättömiä vertailutietoja.	Selvitetään parlamentaarisesti	2020-2022	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke	Selvitetty (kyllä/ei)
	Selvitetään tarvetta mahdolliselle lainsäädäntömuutokselle jonka mukaan, kaikissa muissa kuin kuntavaaleissa ehdokkaana oleville henkilöille tulisi avata erillinen pankkitili käytettäväksi kampanjatilinä ja että ehdokkaalle vaaleissa käytettäväksi osoitetut lahjoitukset tulisi maksaa kyseiselle vaalitulille.	Selvitetään parlamentaarisesti	2020-2022	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke	Selvitetty (kyllä/ei)
<i>4.2. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen julkisessa toiminnassa</i>					

4.2.1. Julkisissa hankintaprosesseissa esiintyvää korruptiivista toimintaa havaitaan tehokkaammin	Vahvistetaan julkisten hankintojen kanssa työskentelevien henkilöiden osaamista hankintaprosesseista ja hankintalainsäädännöstä lisäämällä koulutusta osana julkisten hankintojen neuvontayksikön toimintaa ja Hankinta-Suomi –hankkeen osaamisen lisäämiseen liittyvien tavoitteiden toteutusta.	TEM, VM	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Osaamista vahvistettu (kyllä/ei)
	Järjestetään kuntien sisäiselle tarkastukselle tietoisuuden lisäämistä tukevaa koulutusta.	Päävastuu: OM Muut: KKV, VERO, Kuntaliitto, KRP	2021-2023	Resursointi toteutetaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta	Koulutusta järjestetty (kyllä/ei)
4.2.2. Sisäisen tarkastuksen edellytyksiä havaita korruptiota parannetaan	Laaditaan ja toimeenpannaan valtion hallinnon sisäisille tarkastuksille korruptioriskeihin liittyvät ohjeet, joilla vahvistetaan korruptioriskien tunnistamista.	VM	2022	Tehdään virkatyönä, edellyttää mahdollisesti erillisrahoitusta.	Ohjeet laadittu ja toimeenpantu (kyllä/ei)
	Selvitetään ja toimeenpannaan keinoja joilla julkisen sektorin sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta vahvistetaan.	VM	2022	Tehdään virkatyönä	Selvitetty ja toimeenpantu (kyllä/ei)
	Selvitetään ja toimeenpannaan keinoja joilla varmistetaan julkisten toimijoiden sisäisen tarkastuksen riittävät tiedonsaantioikeudet.	VM	2022	Tehdään virkatyönä	Selvitetty ja toimeenpantu (kyllä/ei)
4.3. Korruptioepäilyistä ilmoittamisen helpottaminen ja ilmoittajien suojelun parantaminen					

4.3.1. Tuotetaan tietoa ilmoittajan suojelua koskevan EU-direktiivin täytäntöönpanosta	Laaditaan ohjeistus ilmoituskanavista, ilmoittamiskäytännöistä ja ilmoittajien suojelusta	OM	2022-2023	Haettu rahoitusta sisäisen turvallisuuden rahastosta. Tehdään muutoin virkatyönä.	Ohjeistus laadittu ja julkaistu (kyllä/ei)
	Järjestetään ilmoittamista ja ilmoittajien suojelua koskevaa yleistä viestintää, neuvontaa ja ohjeistusta sekä koulutuksia ilmoituksia vastaanottaville ja käsitteleville sekä suojeluun osallistuville viranomaisille ja yrityksille.	OM, ulkoinen ilmoituskanava	2022-2023	Tehdään virkatyönä	Koulutukset järjestetty (kyllä/ei)
4.3.2. Virkamiesten havaitsemien korruptioepäilyjen ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle tehostetaan	Selvitetään mahdollisuutta velvoittaa virkamiehiä ilmoittamaan oman toimintansa yhteydessä havaitsemastaan lahjusrikosepäilyistä toimivaltaiselle viranomaiselle (OECD 3, xi)	VM	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Selvitys tehty (kyllä/ei)
	Tehdään selvitys julkisten valvontaviranomaisten roolista, toimintatavoista ja työkaluista, tavoitteena vahvistaa niiden riippumattomuutta suhteessa valvottaviinsa sekä edistää oma-aloitteista ilmoittamista esitutkintaviranomaisille korruptioon liittyvistä havainnoista.	VM	2021-2022	Tehdään virkatyönä	Selvitys tehty (kyllä/ei)
	Selvitetään virkavastuun laajentamista kuntien ja valtion enemmistöomisteisten yhtiöiden toimintaan.	OM ja VM	2020-2021	Rahoitus VN TEAS-hankkeelta	Selvitys toteutettu (kyllä/ei)

4.4. Ulkomaisen lahjonnan tunnistamisen ja paljastamisen tehostaminen ja kansainvälinen korruption vastainen työ					
4.4.1. Viranomaisten kykyä tunnistaa korruptiota parannetaan	Viranomaiset laativat ulkomailla toimivalle henkilöstölleen ohjeistusta korruption tunnistamisesta ja siitä, miten tulisi toimia, kun korruptiota havaitaan	Ministeriöt	2021	Tehdään virkatyönä	Laadittu (kyllä/ei)
	Ulkoministeriö laatii ohjeistusta kaikille ulkomaille lähetetyille virkamiehille; ohjeissa tulee edellyttää ulkomaisesta lahjonnasta ilmoittamista, antaa tietoa eri raportointikanavista sekä ohjeistaa, kuinka ulkomaista lahjontaa voi havaita. (OECD 4, 1a) Lisäksi Suomen edustustot seuraavat asemamaidensa korruptio-tilannetta osana laajempaa toimintaympäristöä ja arvioivat sen vaikutusta Suomen toimintaan maassa	UM	2021	Tehdään virkatyönä	Laadittu (kyllä/ei)
	Kehitysyhteistyön suunnittelussa, toimeenpanossa ja seurannassa kehitetään olemassa olevia riskienhallintaohjeistuksia ja prosesseja, jota tukee vuoden 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla valmistuva kehitysyhteistyön riskienhallintapolitiikka.	UM	2021	Tehdään virkatyönä	Ohjeistuksia kehitetty (Kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
5. <i>Korruption torjuntaan liittyvän lainsäädännön toimivuuden selvittäminen ja kehittäminen</i>					
5.1. <i>Varmistetaan että korruption torjuntaan liittyvä lainsäädäntö on riittävän tehokasta, tarkoituksenmukaista ja että siinä toteutuvat oikeusturvan vaatimukset</i>					
5.1.1. Kriminalisointia koskeva arviointi ja tarvittavat muutokset	Annetaan eduskunnalle vaikutusvallan kauppaamisen kriminalisointia koskeva lainsäädäntöehdotus.	OM	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Hallituksen esitys annettu (kyllä/ei)
	Yhteisöosakon rahamäärää korotetaan. (OECD 4, 4c)	OM	2021-2022	Tehdään virkatyönä	Yhteisöosakon rahamäärää korotettu (kyllä/ei)
	Selvitetään tulisiko Rikoslain 30 -luvun elinkeinotoiminnan lahjusrikoksia koskevaa sääntelyä muuttaa sitten, että viranomaistoimintaan ja elinkeinotoimintaan liittyvät lahjusrikossäännökset olisivat nykyistä lähempänä toisiaan.	OM	2022-2023	Toimenpide edellyttää lisärahoitusta. Taloudelliset vaikutukset selvittävää.	Selvitetty (kyllä/ei)
	Selvitetään nykyisen sääntelyn riittävyys kilpailumanipulaation torjunnassa.	OM	2022-2023	Toimenpide edellyttää lisärahoitusta. Taloudelliset vaikutukset selvittävää.	Selvitys valmistunut (kyllä/ei)
5.1.2. WB-direktiivin täytäntöönpano	Ilmoittajan suojelua koskevan EU-direktiivin täytäntöönpano	OM	2020-2023	Tehdään virkatyönä	Lainsäädäntö voimassa (kyllä/ei)

5.1.3. Ministerivastuujärjestelmän mahdollisten kehittämistarpeiden selvittäminen	Selvitetään ministerivastuujärjestelmää koskevan sääntelyn mahdollisia kehittämistarpeita. (mm. GRECO 5, kohta 109).	OM ja VNK yhteistyössä	2022-2023	Toimenpide edellyttää lisärahoitusta.	Selvitys valmistunut (kyllä/ei)
5.1.4. Tehokas rikoshyödyn takaisinsaanti lahjusrikosasioissa	Selvitetään oikeuskäytännön valossa, nykysääntelyn toimivuutta rikoshyödyn takaisinsaannissa lahjusrikosasioissa (mm. OECD 4, 5a)	OM, ao. viranomaiset	2021-2023	Tehdään virkatyönä	Varmistettu (kyllä/ei)
Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
6. Korruptioon ja sen torjuntaan liittyvän tutkimuksen edistäminen					
6.1. Korruptioon liittyvän tutkimustiedon lisääminen ja hyödyntäminen					
6.1.1. Toteutetaan tutkimushankkeita, joiden kautta saadaan tietoa korruption luonteesta ja levinneisyydestä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla	Toteutetaan korruption mittaamista ja tunnistamista edistävä hanke sekä hyödynnetään hankkeen tuloksia kansallisen korruption mittaamisessa ja tunnistamisessa.	OM, TEAS-hanke	2022-2023	Rahoitus VN TEAS-hankkeelta	Tutkimukset toteutettu ja tiedot analysoitu ja hyödynnetty (kyllä/ei)
	Toteutetaan yhteispohjoismainen tutkimushanke korruption ja rahanpesun yhteyksistä kansainvälisessä liiketoiminnassa	Pohjoismaiden ministerineuvosto, OM, Polamk	2021-2022	Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa	Selvitys tehty (kyllä/ei)
	Toteutetaan lahjusrikosten todisteluvaatimusanalyysi ja kansainvälinen vertailu.	OM	2021-2022	Rahoitus VN TEAS-hankkeelta, rahoitus hyväksytty 5.11	Toteutettu (kyllä/ei)